

El zen. L'absència de les paraules

Griselda Oliver i Alabau. Barcelona. / 30.10.2012

BOUSO, Raquel, 2012, *El Zen*. Barcelona: Fragmenta editorial

Què és el zen?:

Assenyalar directament la ment de l'home.

Veure la naturalesa original i esdevenir Buda.

Una transmissió independent fora de la doctrina.

No atènyer-se ni a les paraules ni a l'escriptura. (Bouso, 2012: 93)

Toni Sala

Te zen

El mot japonès *zen* (xin. *chan/channa*; skt. *dhyana/jhana*; cor. *son*) s'atribueix a una escola budista originada a l'Índia, però que adquireix la seva forma definitiva a la Xina. El terme «designa un estat de meditació, contemplació o meditació profunda» (Bouso, 2012: 17) i consisteix essencialment en practicar el *zazen* -és a dir, seure en posició de lotus, tal com, segons el budisme zen, ho hauria fet el Buda històric-. Atesa la immensitat del territori on es va estendre i les desavinences per a la interpretació dels ensenyaments de Buda, es van desenvolupar tres corrents alternatius de transmissió: el *theravada* al sud-est asiàtic, el *mahayana* al nord-est asiàtic, i el *vajrayana*, concentrat sobretot a la zona del Tibet. L'origen de la pràctica *chan* -que deriva de la corrent *mahayana*-, doncs, com qualsevol altra escola budista, s'origina a l'Índia, però no és a la Xina del

Altres articles del mateix autor

'Teogonia' d'Hesíode: el valor didàctic dels versos

11.10.2012 **Notícies**

Plaute

19.9.2012 **Opinio**

+ Llegits

- 1 Victus, tres setmanes després
- 2 Quin nom li posareu?
- 3 El millor de Halloween són els panellets
- 4 Aire fresc
- 5 Al Tall per sempre
- 6 Nova literatura jove: tedi, xats i ketamina
- 7 Expugnació
- 8 Des de l'arxiu
- 9 Mar Bosch guanya el premi Casero
- 10 Ada Castells. Pura sang

L'activitat recent

Inscriu-te

Crea un compte o **inicia sessió**

Mar Bosch guanya el premi Casero | N

4 people recommended this.

El soul sensual de Root Diamonds | Nú

32 people recommended this.

segle VII on el budisme zen pren forma i s'estén exitosament per Corea, Japó i Vietnam. La corrent *mahayana* incideix «en la compassió vers el proïsme, l'ideal del *bodhisattva*, i la vacuïtat de tots els fenòmens» (Bouso, 2012: 41).

L'origen del zen radica en la humanitat i la historicitat de Buda i creu que l'actitud de renúncia i d'abandó que Siddharta -mestre espiritual- va prendre és imprescindible per poder emprendre el camí espiritual. L'experiència del despertar és fonamental pel zen, i s'interpreta com inesperada i

La Bête del ministre Wert | Núvol

16 people recommended this.

Complement social de Facebook

assolida després d'experimentar un ascetisme. La literatura zen més antiga reflecteix la importància de la transmissió de l'experiència de Buda, ja que es tracta d'una tradició que secularment s'ha difós de mestre a deixeble ininterrompudament.

El zen «remet a l'experiència original del Buddha com a model per a tot aquell que s'aventuri a la recerca d'allò que considera primordial: el coneixement d'un mateix» (Bouso, 2012: 15). No es funda sobre cap tipus de dogma ni religió, ni tampoc pretén donar la seva pròpia visió del món, sinó que es basa al voltant d'una experiència de coneixement propi i d'una tradició espiritual. Seguir la via del zen significa principalment meditar en *posició del lotus* i, en silenci, respirar profundament i en calma. Les reflexions de Dogen Kigen són molt il·lustratives (Bouso, 2012: 151):

«Per fer *zazen* cal una habitació silenciosa. Mengeu i beveu amb sobrietat. Rebutgeu qualsevol compromís i deixeu de costat qualsevol afer. No penseu: «Això està bé, allò està malament». No prengueu partit ni a favor ni en contra. Atureu tots els moviments de l'esperit conscient. No feu cap judici sobre els pensaments ni sobre les representacions de les coses».

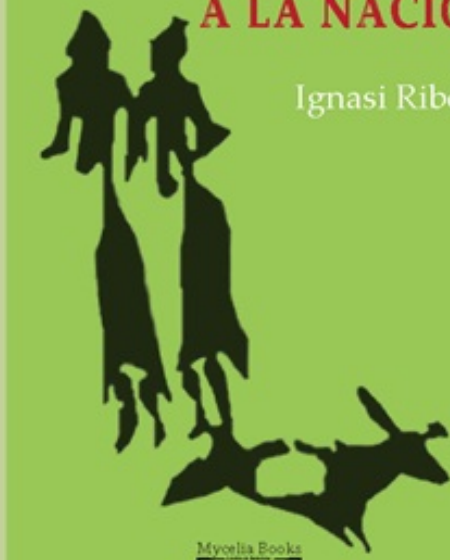
El zen és un camí de nuesa -tant a nivell físic com espiritual- i d'anar-se *buidant*. Una de les seves finalitats és la deconstrucció de les idees i dels pensaments -encara que semblin vitals per a l'ésser humà- per poder construir quelcom lliure de connotacions. La visió zen del món s'estableix a través d'una relació entre aquesta i la vacuïtat, la part útil de les coses. Aquesta es fa palesa, d'una banda, a través de l'absència d'ús de les paraules -encara que, paradoxalment, s'hagi produït una gran quantitat de literatura al propòsit-, cosa que porta al zen a concebre l'escriptura d'una manera especial: si bé els textos tindrien una funció eminentment didàctica i les paraules tindrien, doncs, un paper provisional per garantir l'ensenyament, les doctrines allunyen l'erudit de l'espontaneïtat de la vida i les paraules no condueixen a l'estat ideal, és a dir, a la veritat absoluta. El llenguatge té un ús purament funcional.

La idea de la vacuïtat és una característica del budisme. Aquesta es veu ampliada i enriquida a través de la doctrina zen, que combina part de l'ensenyament taoïsta i d'elements d'altres escoles amb la seva corrent principal budista, la *mahayana*. La vacuïtat és «l'absència d'una entitat permanent en l'individu» «que afirma la insubstancialitat de tots els fenòmens» (Bouso, 2012: 105). El budisme i, en concret, el zen no tenen una concepció transcendent absoluta ni metafísica, sinó que consideren que qualsevol forma mental és relativa i no pot subsistir per si sola i, per tant, és buida: la màxima

Com podria ser la
Catalunya
independent?

DE LA INDIGNACIÓ
A LA NACIÓ

Ignasi Ribó

T'oferim
la resposta.
Descarrega-te-la.

«forma és vacuïtat, i vacuïtat és forma» (Bouso, 2012: 107) defineix molt bé aquesta percepció. La vacuïtat, doncs, és la condició de la insubstancialitat de tots els fenòmens, de manera que tot és mutable, inconsistent i dependent. Això significa que tota forma d'existència està condicionada des del seu origen i participa d'un procés de variació constant: «totes les coses i tots els fenòmens sorgeixen d'una concatenació de causes i efectes» (Bouso, 2012: 105). Per tant, res és permanent ni constant, sinó que tot està connectat amb la resta de les coses per poder existir, perquè tot és relatiu.

La vacuïtat és portada a les seves últimes conseqüències a través d'una doble visió de la realitat: des de l'aspecte de la seva temporalitat, que no és, i, per tant, és vacuïtat, i des de l'aspecte de l'ésser. A través d'aquesta última és sempre nova i irrepetible. Per tant, en paraules de Raquel Bouso (2012: 107),

Hi ha una identitat fonamental entre l'Absolut, en termes zen, la *vertadera vacuïtat*, i el relatiu, l'*ésser meravellós*, ja que l'Absolut és sempre en relació amb el que és relatiu, i el que és relatiu amb l'Absolut. Aquesta doble visió de la realitat, de la que deriva l'acceptació zen de les coses tal com són, comporta una valoració molt positiva de la vacuïtat com a principi de realitat i plenitud de l'ésser.

A Occident, el zen ha gaudit, des de la seva introducció, d'un enorme èxit. Quin va ser, però, el punt d'inflexió que va permetre que això succeís? Una de les primeres dates importants per aquesta fita és el 1893, any en què es va celebrar el Parlament de les Religions, i la participació del mestre zen japonès Soen Shaku va obrir les portes de la seva introducció. No obstant, un dels majors difusors d'aquesta pràctica espiritual va ser el mestre japonès i filòsof Dasietsu Teitaro Suzuki. Va escriure nombrosos llibres sobre el budisme i el zen, i va ser un dels focus principals Occident, ja que va fomentar el seu interès per aquest tipus de pràctica. Va instal·lar-se durant onze anys a Estats Units, on va col·laborar amb l'editor Paul Carus en la traducció de textos sagrats asiàtics. L'aportació de Suzuki va ser cabdal per a la recepció del zen a Occident; la difusió que en va fer no va despertar la curiositat exòtica -aquella amb la que Europa, segons postulava Edward Said a *Orientalismo*, havia alimentat l'estereotip orientalista, basat en una relació de superioritat occidental-, sinó que més aviat va ser el seu carisma el que va impactar els oients.

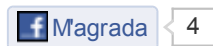
El Zen, de Raquel Bouso és una gran introducció, detallista i perfilada per cada un dels matisos que

envolta l'experiència zen. L'obra té com a propòsit formar una idea de l'experiència zen al lector analitzant la seva evolució dins la història de la humanitat i tenint en compte les diferències que s'estableixen entre el zen i la resta d'escoles budistes, i també entre el zen i la resta de les religions. Raquel Bouso (Tarragona, 1973) és llicenciada en Ciències de la Comunicació i doctora en Humanitat per la Universitat Pompeu Fabra i professora lectora de filosofia a la mateixa UPF. El llibre es tanca amb els *Contrapunts* de Ramon Badia, James W. Heisig i Berta Meneses, que acaben de completar aquest magnífic treball.

Griselda Oliver i Alabau

@nuvol_com

Etiquetes:

[El zen](#) | [Fragmenta Editorial.](#) | [Raquel Bouso](#)

Deixa un comentari

L'adreça electrònica no es publicarà Els camps necessaris estan marcats amb *

Nom *

Correu electrònic *

Lloc web

Comentari *

Enviar

2 Comentaris

Retroenllaç: [Fragmenta: llibres per a la saviesa | Núvol](#)

Retroenllaç: [L'absència de les paraules | nugas agis](#)

[Qui som](#) · [Manifest](#) · [Avís legal](#) · [Contacte](#) · [Política de privacitat](#) · [Normes de participació](#) · [Patrocinadors](#)

Web 2.0 realitzada per iEstrategic